

07.10.2025.

Uz

Nr. 2.5/2025/4239

Nr.

**Sabiedrisko pakalpojumu  
regulēšanas komisija  
Skanstes iela 25  
Rīga  
LV-1013**

*Par metodikas projektu par drošības naudas aprēķinu*

AS "Augstsprieguma tīkls" (AST) ir saņēmusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (Regulators) 2025. gada 6.oktobra vēstuli Nr. 3-2.45/2437 par uzaicinājumu uz Regulatora padomes sēdi, kurai pievienots precizētās metodikas projekts "Par drošības naudas aprēķina metodiku elektroenerģijas nozarē" (turpmāk – metodikas projekts).

AST ir izvērtējis metodikas noteikumu projektu, pateicas Regulatoram par tā precizēšanu, vienlaikus izsakot tālāk norādīto iebildumu.

Metodikas projekta 9.punktā noteikts, ka *neatkarīgi no konkrētajam sistēmas dalībniekam tehniskajās prasībās noteiktās rezervētās brīvās sistēmas jaudas šīs metodikas 1.1.apkšpunktā noteikto iekārtu un objektu pieslēgšanai, drošības nauda nevar pārsniegt drošības naudu, kas aprēķināta, ja rezervētā kopējā brīvā sistēmas jauda būtu 100 megavati.*

No minētā izriet, ka neatkarīgi no tā, kādas jaudas tiek uzstādītas aiz piederības robežas, maksimālās drošības naudas apmērs tiek ierobežots tādā apmērā, kāds tas būtu, ja rezervētā kopējā brīvā sistēmas jauda būtu 100 MW.

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 9.<sup>1</sup> panta pirmo, otro un sesto daļu drošības naudu maksā elektroenerģijas ražotāji, elektroenerģijas uzkrātuves operatori un galalietotāji. Aizvien biežāk viena pieslēguma ietvaros tiek apvienoti dažādi sistēmas dalībnieki (elektroenerģijas ražotājs un elektroenerģijas uzkrātuves operators, elektroenerģijas ražotājs un galalietotājs utt). Attiecīgi brīvā pārvades sistēmas jauda tiek rezervēta gan elektroenerģijas saņemšanai no tīkla, gan elektroenerģijas nodošanai tīklā.

Piemērojot metodikas 9.punkta prasības, secināms, ka gadījumos, kad viena pieslēguma ietvaros brīvā pārvades sistēmas jauda tiks rezervēta enerģijas nodošanai un enerģijas saņemšanai no sistēmas, pastāv liela varbūtība, ka par daļu no rezervētās brīvās pārvades sistēmas jaudas, kas rezervēta nošķirti – enerģijas nodošanai un enerģijas saņemšanai no sistēmas – drošības nauda netiks samaksāta.

Proti, elektroenerģijas ražotāji, kas šobrīd ir rezervējuši brīvo pārvades sistēmas jaudu pie pārvades sistēmas, vairāk kā 40% gadījumu jaudas rezervācijas maksu ir samaksājuši tādā apmērā, kāds tas būtu, ja rezervētā kopējā brīvā sistēmas jauda būtu 100 MW. Papildus ievērojama daļa elektroenerģijas ražotāju samaksātās jaudas rezervācijas maksas apmērs ir

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

gandrīz līdzvērtīgs apmēram, kāds tas būtu, ja rezervētā kopējā brīvā sistēmas jauda būtu 100 MW. Attiecīgi gadījumos, kad drošības nauda būs jāmaksā par elektroenerģijas uzkrātuvi Elektroenerģijas tirgus likuma 9.<sup>1</sup> panta otrajā daļā minētajā gadījumā, kas, ievērojot Elektroenerģijas tirgus likuma 16.<sup>4</sup> panta pirmās daļas 1.punktu un ceturto daļu, iespējams vien viena pieslēguma ietvaros apvienojot elektroenerģijas ražošanas un uzkrāšanas iekārtas, pastāv liela varbūtība, ka elektroenerģijas uzkrātuves operatoram tā nebūs jāmaksā, jo iepriekš veikta jaudas rezervācijas maksas samaksa metodikas 9.punktā minētajā apmērā. Šāds risinājums rada nevienlīdzīgumu starp sistēmas dalībniekiem, jo elektroenerģijas uzkrātuvju pievienošanas gadījumā tiek samazināta patēriņam pieejamā jauda, kas iepriekš nav tikusi rezervēta un par kuru galalietotājiem būtu bijis jāmaksā drošības nauda.

AST ieskatā, šāds nevienlīdzīgums nav pamatots, jo, lai gan elektroenerģijas uzkrātuvju attīstība pārvades sistēmas operatoram ir ļoti būtiska, arī elektroenerģijas patēriņa veicināšana, ierīkojot jaunus patēriņa pieslēgumus, ir viena no pārvades sistēmas prioritātēm. Turklāt elektroenerģijas uzkrātuvju uzstādīšana vienā pieslēgumā uzskatāma par īpaši efektīvu risinājumu, ja elektroenerģijas uzkrātuves uzlādei tiek izmantota elektroenerģija nevis no sistēmas, bet gan no pieslēgumā uzstādāmajām elektroenerģijas ražošanas iekārtām. Šādos gadījumos pārvades sistēmas operators brīvo sistēmas jaudu rezervē atļautās slodzes apmērā, kas tiek noteikta tehniskajās prasībās un atkarībā no uzkrātuves operatora pieprasījuma var būt ievērojami mazāka par uzkrātuves jaudu.

Nemot vērā minēto, AST lūdz precizēt metodikas projekta 9.punktu, nosakot, ka maksimālais drošības naudas ierobežojums nosakāms atsevišķi gan enerģijas nodošanai sistēmā, gan enerģijas saņemšanai no sistēmas.

Valdes loceklis

Arnis Daugulis

Valdes priekšsēdētājs

Rolands Irklis

Āboliņa  
zane.abolina@ast.lv